

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА
„СТЕФАН ВАСИЛЕВ”
СВИЛЕНГРАД, УЛ. ”МАКСИМ ГОРКИ” № 2А
тел: 0379-71651; e-mail; pui_svilengrad@abv.bg
<http://csop-svilengrad.com>

УТВЪРЖДАВАМ:.....
БИНКА КАШЕРОВА
Директор на ЦСОП „Стефан Василев”
Гр. Свиленград

ТЕРАПЕВТИЧНА ПРОГРАМА

ПСР/АРТ ТЕРАПИЯ

учебна 2025/2026 година

Изготвили:

Нина Димитрова /арт терапевт.....
Христина Алексиева /арт терапевт/.....

1. Кратко представяне на терапевтичната програма:

Арт терапията е широкоспектърен метод на психо-социалната рехабилитация, който се използва за подпомагане и психотерапевтична корекция чрез изкуство и творчество. Дейностите са адаптирани според оценката на индивидуалните потребности на детето и са заложили в план за подкрепа и индивидуална терапевтична програма. Изпълняват се индивидуално и групово. В заниманията акцентът и основният фокус са чувствата, преживяванията и проблемите на детето, а не качеството на това, което то твори. В своето естество арт терапията включва разнообразни творчески дейности: изобразителна дейност, театрална дейност, музика, конструктивна дейност.

Целта на терапевтичната програма по арт терапия е свободно изразяване на чувства, споделяне на мисли и тревоги и постигане на социално взаимодействие и емоционална устойчивост.

Терапевтичните занятия се провеждат в специализиран кабинет по арт терапия и включват следните дейности:

➤ Изобразителна дейност

Деца обичат да работят с голямо разнообразие от материали и цветове. Рисуването носи на детето не само удоволствие и радостни преживявания, но и му помага да усвои нови умения и сили за справянето с конкретни проблеми, да изживее и изрази трудни за обяснение с думи емоции, конфликти, мисли и чувства.

Акценти в изобразителната дейност:

Рисуване- спонтанното рисуване позволява на децата да изразяват проблеми, чувства, страхове, желания и безпокойства. Творческата работа им дава възможност да общуват, както със символи, така и вербално. Образите служат като средства, които улесняват комуникацията.

Живопис- живописиста предоставя на децата един спонтанен метод за изобразяване на мисли и чувства, дава възможност да смесват цветове и да експериментират творчески. Боите, позволяват на децата да се движат по-свободно и да поемат рискове с цветове и дизайн/.

Празнични проекти- участието в уникални творчески преживявания по време на специални дни и празници дава възможност на децата както да празнуват, така и да изследват чувствата си по отношение на празничния ден.

➤ Куклотерапия

Куклата в ръцете на детето е екран, зад който може да се скрие, да се отдели от себе си и да се отвори. Играчките помагат на децата по-лесно да общуват, да изразяват и да проектират своите потиснати чувства. Децата изработват кукли и маски, с желание говорят с тях, споделят мисли, чувства и грижи. С тях те разиграват различни ситуации от живота си и изразяват свои, често негативни чувства. Акцентът при кукления театър пада не само върху самата изработка на куклата, а и върху действията, които се разиграват. Кукленият спектакъл помага при корекция на страха. Играчката помага в „страшна история“ и успешно се справя с нея.

Акценти в куклотерапията:

Кукли и маски- При тази техника терапевтът е кукловодът, а детето „говори” с куклата, изразявайки емоционалното си състояние тук и сега. То споделя проблем, който го тревожи. Чрез споделянето детето осъзнава собствените си чувства и търси решение на проблемите, освобождавайки се от напрежението. Куклите и маските позволяват ролеви игри и изследване на мисли и чувства.

Театрален етюд с кукли /Приказкотерапия/- разиграване на етюди с изработените кукли и маски по приказка или измислена от детето история. Фантазията приказан свят е изпълнен с чудеса. Децата потъват в него. Влизат в различни роли- принцове и принцеси, магьосници, феи, различни животни, които ги учат да не се страхуват от опасностите. Развиват се въображението и комуникацията им.

➤ **Музика /Музикотерапия/**

Дейност, която дава възможност на детето да изяви себе си и стимулира позитивната нагласа и комуникацията. Влияе положително на двигателните, когнитивните и социални умения и върху психо-емоционалното състояние на децата. Чрез употребата на музикалните инструменти, които детето подбира само, то достига до напълно свободни импровизации, илюстриращи изпитваните в момента емоции. Акценти в музикотерапията:

Слушане на музика- специално подготвени и организирани музикални звуци влияят благотворно на детето. Постига се положителна промяна в поведението. Развива се неочаквана толерантност;

Пеене- пеенето и пригласяването подобряват вокализацията на речта и са стимулант за комуникацията;

Свирене на детски музикални инструменти- чрез заучаването и повтарянето на определен ритъм се подобрява фината моторика и се развива концентрацията. Елементът на импровизация спомага за задействане на творческия потенциал;

Танци- съвкупност от ритмични упражнения, които акцентират върху осъзнаването и преживяването на връзката между тялото, ума и душата. Насърчава се общуването, подобрява се координацията и самочувствието.

➤ **Конструктивна дейност**

Стимулира творческото въображение, самостоятелното вземане на решения, развива комуникативните умения, мисленето и намалява напрежението у децата. Чрез различните видове занимания се развива фината координация на зрителния и двигателния анализатор, познанията за различните свойства на материалите, формират се представи за форма, цвят, големина, пространствени отношения.

Акценти в конструктивната дейност:

Колажи, апликиране- Предоставят още едно измерение на творческия процес- работа с релеф и осезание. Колажите могат да бъдат направени от почти всякакъв материал. Може да се изреже или накъса хартия и да се залепи върху лист за апликиране. Колажите от списания предоставят структура и относително непр provокативен начин на изразяване.

Пластилин, глина, кинетичен пясък- Работата с тези материали дава възможност на децата да изразят себе си свободно по различни начини- те удрят, стискат и обработват материала, за да изпуснат част от тревогата, гнева и вълнението си. Детето става господар на материала, контролира го. Моделират се поведения, отношения и Аз- образи, развиват поведения за справяне с трудности

Игра с конструктори, строители- Стимулира се координацията на окото и ръката, както и фините движения. Децата се научават да разпознават геометрични форми и цветове. Подобряват се визуалните представи.

➤ Декоративно- приложни дейности

Тези дейности позволяват на децата да изразят своите мисли и чувства, мечти и надежди. Така те се освобождават от негативните емоции, развиват въображението си, разширяват възможностите си за изразяване и представяне пред общността чрез изложби. Рисувайки своите желания и мечти сътворяват своето „защитено място“, където се чувстват сигурни и щастливи. С удоволствие създават нови неща и възраждат стари предмети.

2. Очаквани резултати в края на терапевтичната програма

1. Самостоятелност, творческа дейност, увереност в собствените сили и възможности.
2. Споделяне на мисли и тревоги
3. Въображение и креативност
4. Свободно изразяване на чувства
5. Комуникация, сплотеност и взаимодействие
6. Социализация

3. Съдържание на терапевтичната програма

Дейности	Тема	Компетентности като очаквани резултати от терапията	Място на провеждане	Бележки
Изобразителна дейност	<ol style="list-style-type: none">1. Драсканица2. Рисуване със затворени очи3. Нарисувай семейството си4. Да рисуваме животни с детски ръце5. Рисуване по шаблон6. Рисуване върху пясък7. Смесване на бои8. Рисуване със стъклени топчета9. Рисуване с нестандартни материали и щампи10. Рисуване с пръсти /дърво, гъсеница, пеперуда, кокошка/11. Рисувай с вода12. Отпечатьци	<p>Спонтанното рисуване позволява на децата да изразяват проблеми, чувства, страхове, желания и безпокойства. Творческата работа дава възможност да общуват, както със символи, така и вербално.</p> <p>Образите служат като средства, които улесняват комуникацията.</p> <p>Боите, позволяват на децата да се движат по-свободно и да поемат рискове с цветове и дизайн.</p> <p>Участието в уникални творчески преживявания по време на специални дни и празници дава възможност на</p>	Кабинет по арт терапия	

	<p>13. Рисуване с длани / храст, петлета, охлюв, слон, куче, котка, мишка, заек/ 14. Рисуване с пръстови отпечатьци 15. Празнични проекти</p>	<p>децата както да празнуват, така и да изследват чувствата си по отношение на празничния ден.</p>		
Куклотерапия	<p>16. Игра с кукли за пръсти 17. Куклен театър на дървена сцена 18. Игра с кукли от триетажната дървена къща 19. Игра с кукли от комплекта „Какъв ще стана като порасна“</p>	<p>Куклата в ръцете на детето е екран, зад който може да се скрие, да се отдели от себе си и да се отвори. Играчките помагат на децата по-лесно да общуват, да изразяват и да проектират своите потиснати чувства. Децата с желание говорят с куклите, споделят мисли, чувства и грижи. С тях те разиграват различни ситуации от живота си и изразяват свои, често негативни чувства. Кукленият спектакъл помага при корекция на страха. Играчката помага в „страшна история“ и успешно справяне.</p>	Кабинет по арт терапия	
Музикотерапия	<p>20. Свирене на елементарни „ Орф-Шулверк инструменти: камъчета, пръчки, лъжици, шишарки 21. Човешкото тяло като естествен звук инструмент- пляскане с ръце, щракане с пръсти, тропане с крака, елементарна ритмична импровизация 22. Запознаване с детските музикални инструменти от музикалното куфарче 23. Музикалните инструменти- аудио игра 24. Игра с музикалните инструменти 25. “Патешки танц“: - имитационни движения с пръстите на ръцете, имитирайки клон на пате. - имитационни движения /ръцете са сгънати от лакътните стави и се</p>	<p>Дейност, която дава възможност на детето да изяви себе си и стимулира позитивната нагласа и комуникацията. Влияе положително на двигателните, когнитивните и социални умения и върху психо-емоционалното състояние на децата. Специално подготвени и организирани музикални звуци влияят благотворно на детето. Постига се положителна промяна в поведението. Развива се неочаквана толерантност. Пеенето и пригласянето подобряват вокализацията на речта и са стимулант за комуникацията. Чрез заучаването и повтарянето на определен ритъм се подобрява фината моторика и се развива концентрацията. Елементът на</p>	Кабинет по арт терапия	

	<p>изпълнява повдигане и снемане на лактите с ръцете, имитирайки крилца на пате.</p> <p>- приклякане и изправяне на тялото с движения от танца „туист“ - ръцете полусвити в лакътните стави.</p> <p>- пляскане с дланите на ръцете.</p>	<p>импровизация спомага за задействане на творческия потенциал. Танцът, като съвкупност от ритмични упражнения, акцентира върху осъзнаването и преживяването на връзката между тялото, ума и душата. Насърчава се общуването, подобрява се координацията и самочувствието.</p>		
Конструктивна дейност	<p>26. Късане и залепване</p> <p>27. Картина от салфетки</p> <p>28. Мозайка от мъниста</p> <p>29. Колаж от различни материали</p> <p>30. Игра с пластилин и кинетичен пясък</p> <p>31. Игра с дървена цветна мозайка</p> <p>32. Игра с дървен сортер- животни, форми, цветове</p> <p>33. Игра с конструктор, цветен от 75 части „Градът“</p>	<p>Стимулира се творческото въображение, самостоятелното вземане на решения, развиват се комуникативните умения, мисленето и се намалява напрежението у децата. Чрез различните видове занимания се развива фината координация на зрителния и двигателния анализатор, познанията за различните свойства на материалите, формират се представи за форма, цвят, големина, пространствени отношения.</p> <p>Колажи, апликиране- Предоставят още едно измерение на творческия процес- работа с релеф и осезание. Колажите могат да бъдат направени от почти всякакъв материал. Може да се изреже или накъса хартия и да се залепи върху лист за апликиране. Колажите от списания предоставят структура и относително непр provokativен начин на изразяване.</p> <p>Работата с пластилин и кинетичен пясък дава възможност на децата да изразят себе си свободно по различни начини. Играта с конструктори стимулира координацията на окото и ръката, както</p>	Кабинет по арт терапия	

Декоративно-приложна дейност	34. Декориране на керамичен съд 35. Декоративни образи върху стъкло 36. Килим- декоративно апликиране 37. Тъкane 38. Декупаж 39. Гривна, гердан от мъниста 40. Картички за бродирane 41. Стражник	и фините движения. Тези дейности позволяват на децата да изразят своите мисли и чувства, мечти и надежди. Така те се освобождават от негативните емоции, развиват въображението си, разширяват възможностите си за изразяване и представяне пред общността чрез изложби. Рисувайки своите желаниа и мечти сътворяват своето „защитено място”, където се чувстват сигурни и щастливи. С удоволствие създават нови неща и възраждат стари предмети.	Кабинет по арт терапия	
-------------------------------------	--	--	------------------------	--

4. Специфични методи и форми на оценяване постиженията на децата

- Обсъждане на творбите
- Наблюдение на поведението, изразяването на чувства
/арт терапевтът е свидетел, не създател/
- Дискусия чрез отворени въпроси,които канят събирането и споделянето на вътрешна информация, но не я изискват
- Изслушване на лична история, разговори

5. Използвана литература:

Практическа АРТ ТЕРАПИЯ - Сюзън И.Бакълтър

Практическо ръководство ЕКСПРЕСИВНА АРТ ТЕРАПИЯ- Сюзън Дарли и Уенди Хийт

Музикотерапията в социалната практика- Биляна Валериева